

Is er een beroepsrisico gelinkt aan het beroep van huishoudhulp?

Ben Debognies

ACV Voeding en Diensten

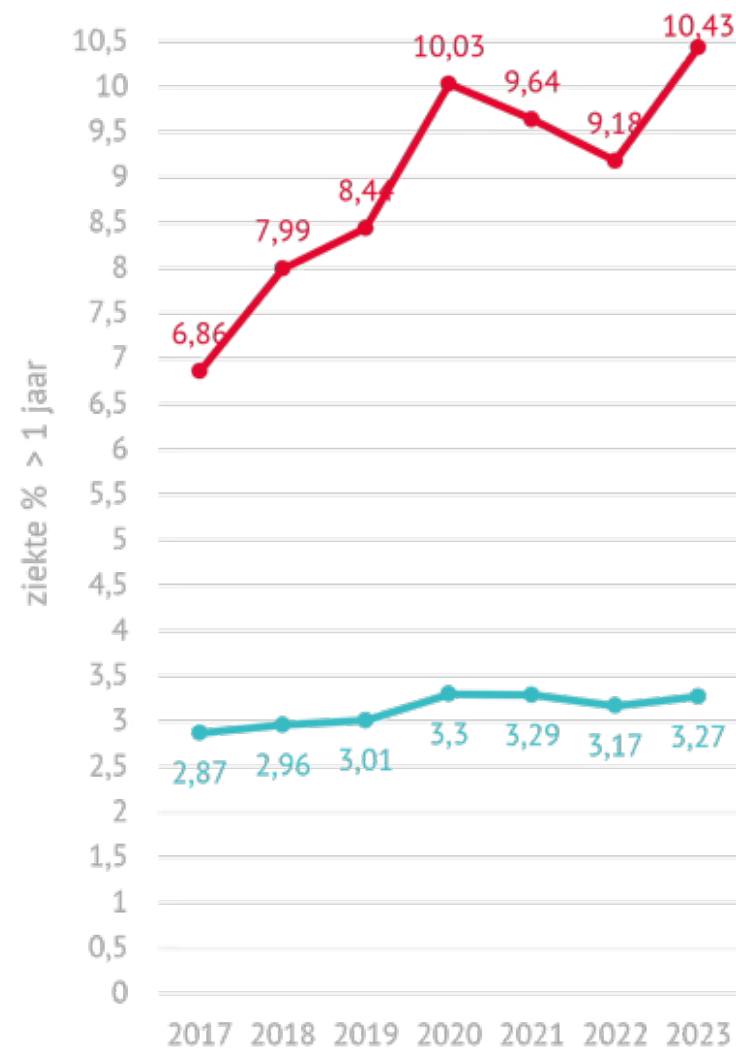
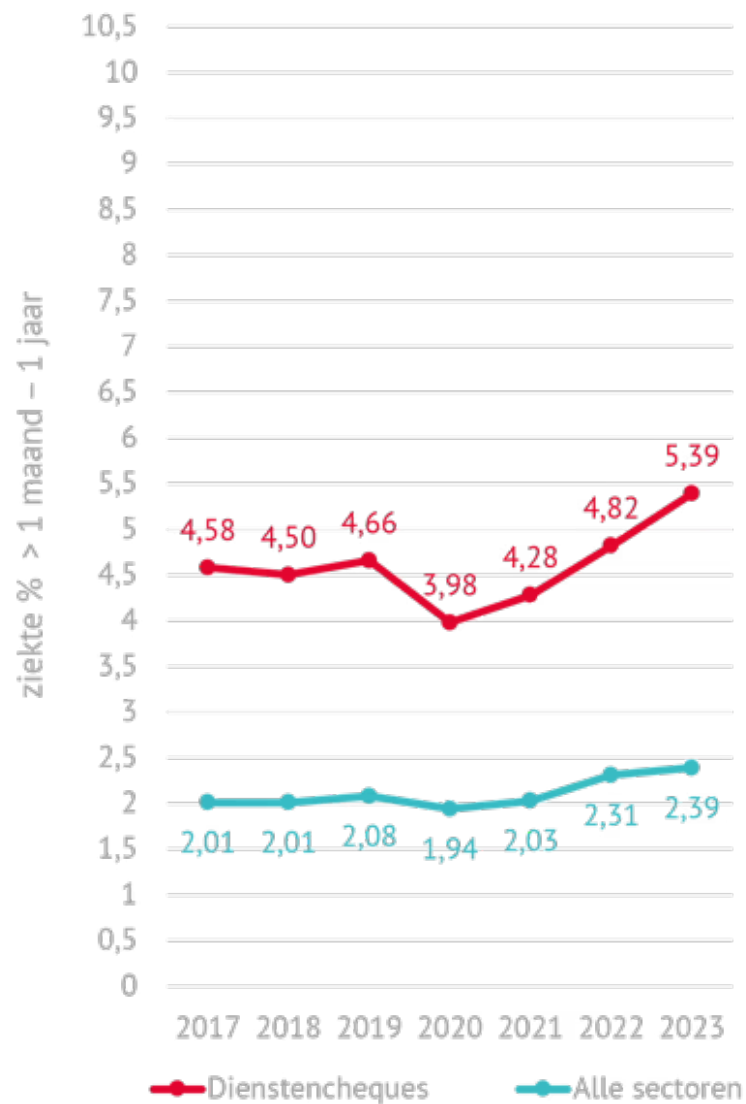
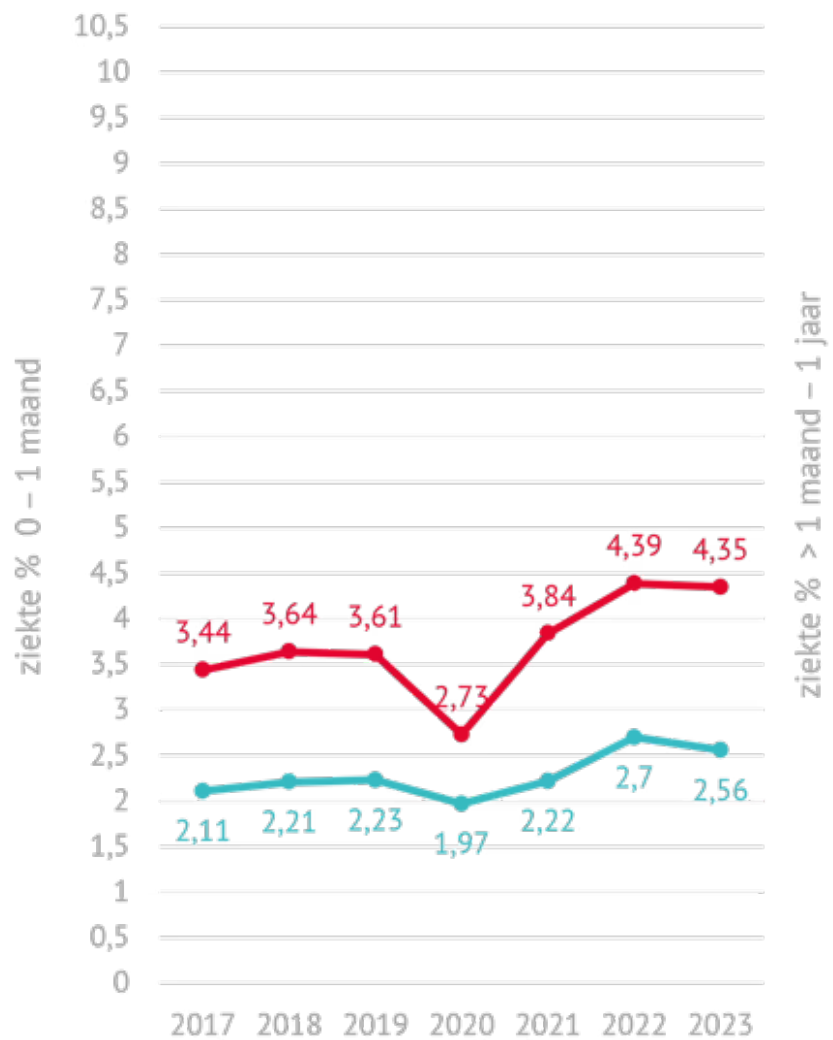
25 april 2025

Inhoud: Is er een beroepsrisico gelinkt aan het beroep van huishoudhulp?

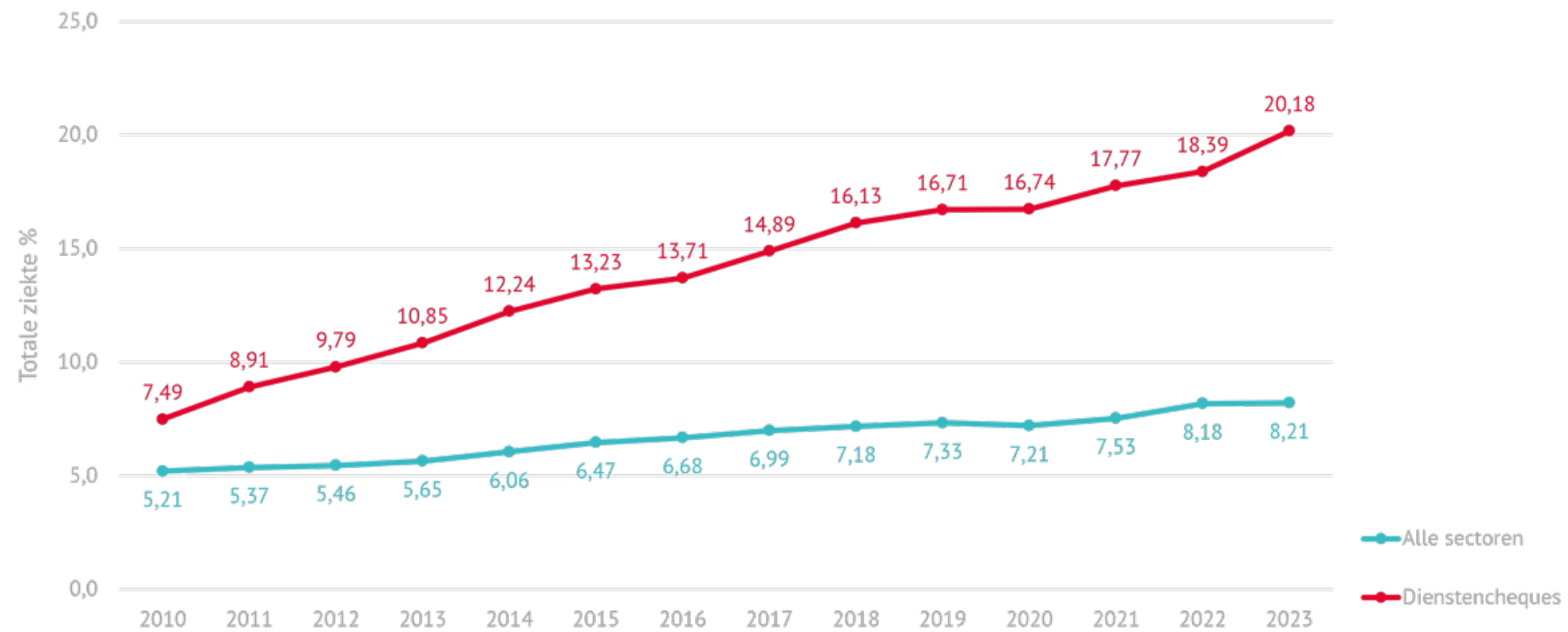
- ▶ Enkele cijfers en studies
- ▶ Meest voorkomende medische problemen en oorzaken
- ▶ Is werken als huishoudhulp een risico voor je gezondheid?
 - ▶ Volgens werkgevers
 - ▶ Volgens Fedris
- ▶ Welzijns campagnes ACV – ABVV
 - ▶ 2023: “mijn gezondheid is onbetaalbaar”
 - ▶ 2024: erkenning beroepsziekten

Recordhoogte: Een op vijf uit door ziekte in dienstenchequesector (bron: securex, cijfers 2023)

- ▶ ziektepercentage dienstenchequesector (PC 322.01): 20,2%.
- ▶ ziektepercentage over alle sectoren heen: 8,2%.
- ▶ + 1 jaar ziekte:
 - ▶ Dienstencheques: 10,4%.
 - ▶ over alle sectoren heen: 3,3%

Totale ziektepercentage in België en sector dienstencheques (PC 322.01)

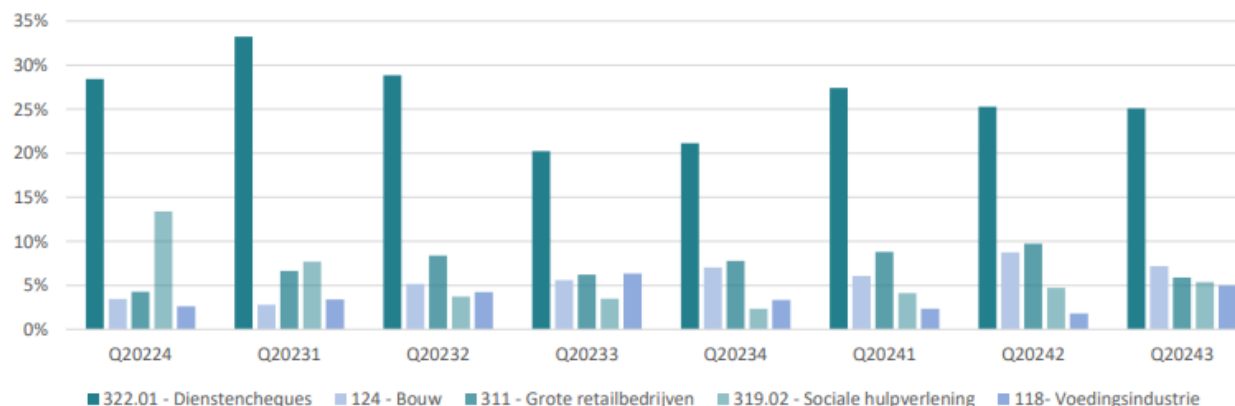

Verdeling per PC's (meest geïmpacteerde sectoren) % van de werknemers die in invaliditeit zijn getreden per kwartaal

percentage van de werknemers die in invaliditeit zijn getreden voor geresponsabiliseerde werkgevers per PC								
PC	Q20224	Q20231	Q20232	Q20233	Q20234	Q20241	Q20242	Q20243
322.01 - Dienstencheques	28,41%	33,23%	28,86%	20,23%	21,14%	27,41%	25,28%	25,10%
118- Voedingsindustrie	3,45%	2,81%	5,19%	5,58%	7,05%	6,06%	8,75%	7,17%
124 - Bouw	4,28%	6,65%	8,38%	6,23%	7,79%	8,82%	9,72%	5,89%
330.01.20 - Ouderenzorg	13,38%	7,68%	3,72%	3,50%	2,35%	4,13%	4,72%	5,38%
200- Bedienden	2,62%	3,40%	4,26%	6,36%	3,34%	2,34%	1,81%	4,99%
Totaal van de 5 PC:	52,14%	53,77%	50,40%	41,89%	41,66%	48,76%	50,28%	48,53%

Top 5 in % op basis van Q=2024/3

percentage van de werknemers die in invaliditeit zijn getreden voor geresponsabiliseerde werkgevers per PC

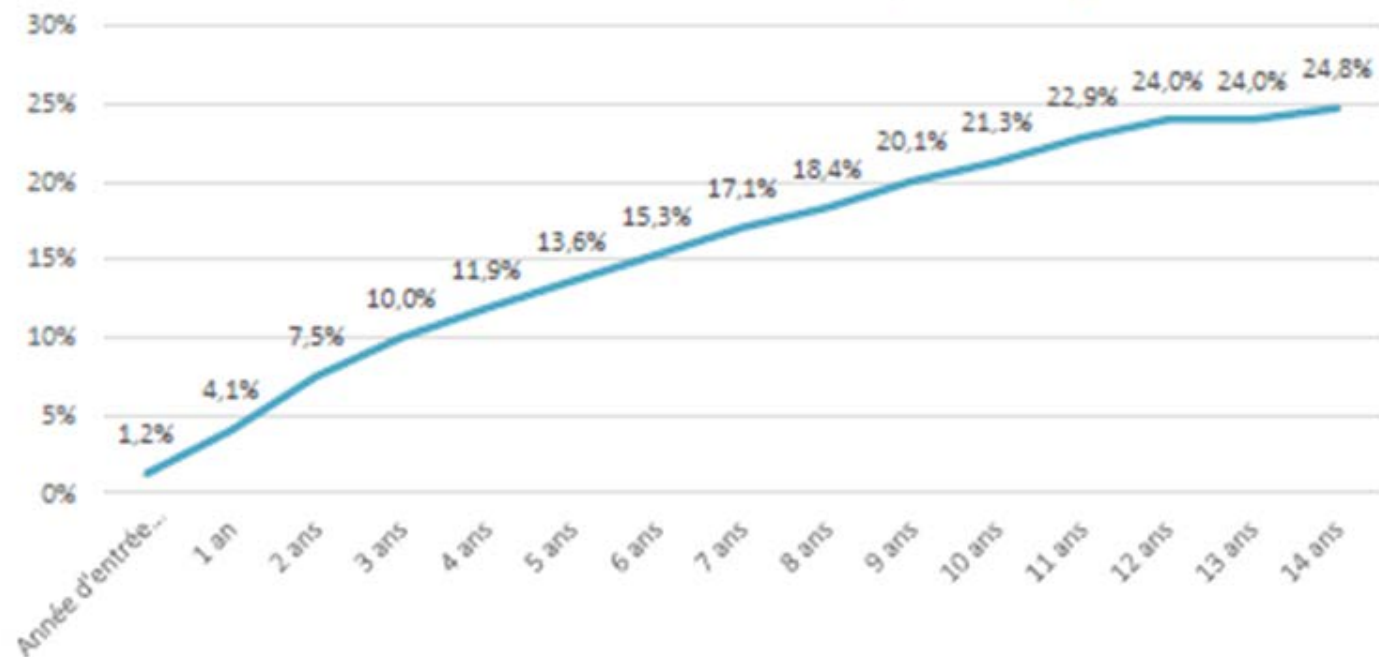

Figuur 86: Evolutie van het percentage Brusselaars dat arbeidsongeschikt is nadat ze in de dienstenchequesector hebben gewerkt op basis van het aantal jaren dat verstreken is (minstens één) sinds hun 1e werkdag

Bron: IDEA Consult op basis van de gegevens van de RSZ (N = 44.011)

Figure 113 : Evolution du pourcentage de wallons en incapacité de travailler suite à leur passage dans les Titres-Services en fonction du nombre d'années écoulées depuis leur 1er jour de travail

Source : IDEA Consult sur base des données de la BCSS (N = 78.514)

Sectorale studie rond het welzijn van dienstenchequewerknemers

- ▶ “Het is opmerkelijk dat ouderen niet vaker fysieke klachten hebben dan jongeren. Wel zien we een impact van de anciënniteit: werknemers met een lage anciënniteit in de sector hebben minder klachten dan zij met een hogere anciënniteit, wat wijst op een zeker verband tussen de fysieke gezondheid en de job als huishoudhulp.” (IDEA CONSULT 2018)

Verschillende wetenschappelijke studies bevestigen de gezondheidsproblemen:

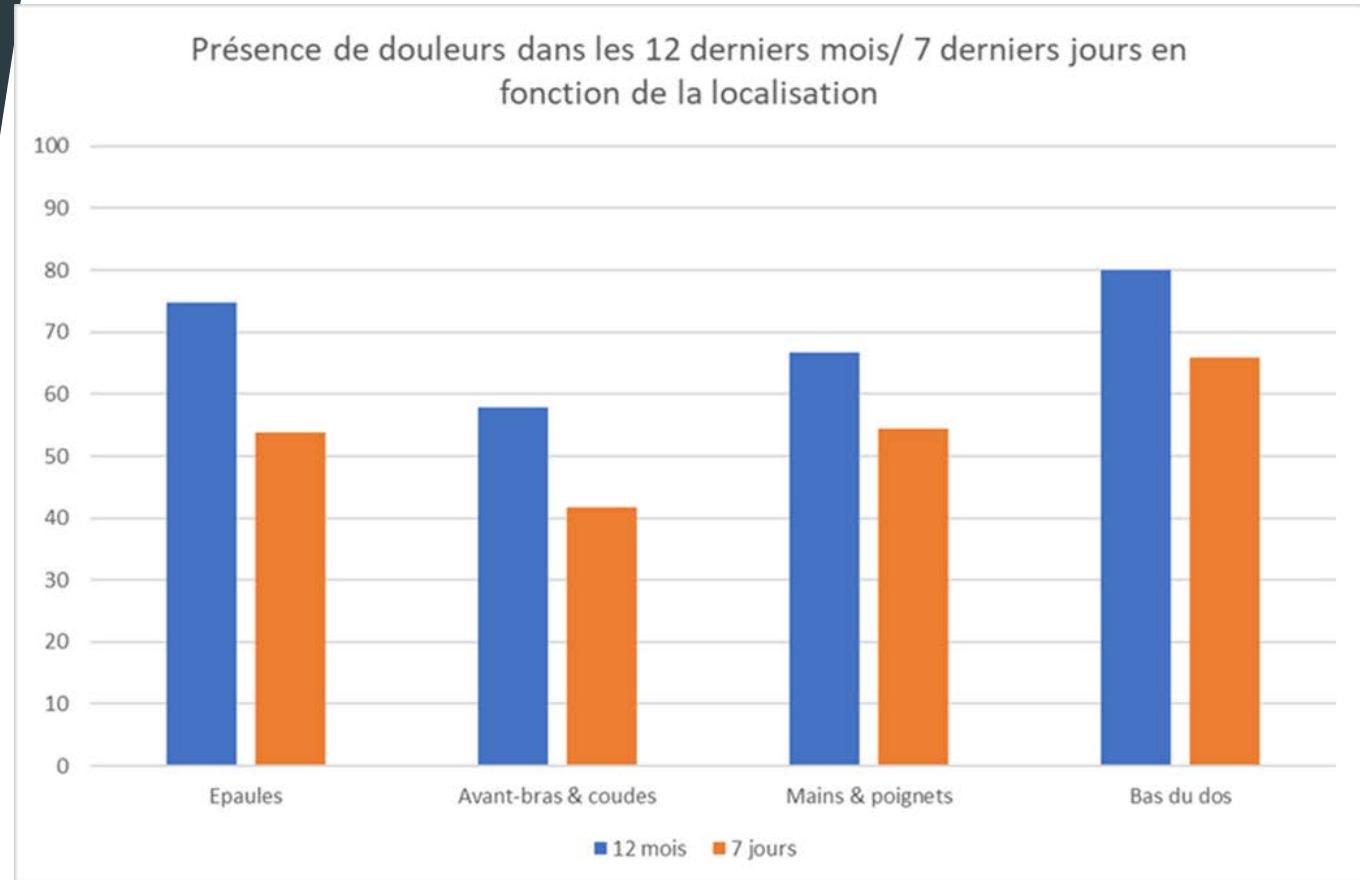
- ▶ 35 keer meer kans op musculoskeletale aandoeningen ('Subsidizing Domestic Services: Job Creation, Employment Formalisation and the Unintended Health Costs', Elisabeth Leduc et Ilan Tojerow, ULB, 2021)
- ▶ 260% meer kans op langdurige arbeidsongeschiktheid gedurende de eerste vijf jaar in de sector (idem)
- ▶ Duidelijk verband tussen gebruik van sprays en ademhalingsproblemen (Identifying cleaning products associated with short-term work-related respiratory symptoms: A workforce-based study in domestic cleaners, Steven Ronsmans, KUL, 2022)
- ▶ Aanwezigheid hormoonverstoorders in schoonmaakproducten (o.a. Emmanuelle Boilan, 2023)

Inspectie Welzijn op het Werk: gezondheidstoezicht bij huishoudhulpen

- ▶ gezondheidstoezicht: (enkel) verplicht indien “activiteit met een welbepaald risico” (Art, I,4-3, Codex Welzijn).
- ▶ **“de activiteiten van dienstencheque-werknemers gebruikelijk heel wat risico’s met zich meebrengen die kunnen leiden tot beroepsziekten, zoals blootstelling aan chemische agentia en een hoge kans op musculoskeletale problemen”.**
- ▶ Wat de concrete risico’s betreft waaraan huishoudhulpen worden blootgesteld, is het niet mogelijk om al deze risico’s volledig te voorkomen.
- ▶ Bijgevolg is het gezondheidstoezicht steeds verplicht. Volledig op spontane raadpleging vertrouwen is onvoldoende.

Meest voorkomende medische problemen bij huishoudhulp (IDEA Consult 2018)

- ▶ rugpijn (68%)
- ▶ artritis en spierpijn (67%)
- ▶ nek- of schouderpijn (62%)
- ▶ Polsen of elleboog (50%)
- ▶ Huidaandoeningen, aandoeningen aan de luchtwegen, hoofdpijn (blootstelling aan chemicaliën)

Bron: Geneeskunde voor het Volk

Wat zijn de schadelijke invloeden?

- ▶ De beroepsrisico's die verband houden met het risico op spier- en skeletaandoeningen zijn :
 - ▶ Repetitieve bewegingen
 - ▶ Overmatige belasting van de bovenste ledematen
 - ▶ Zware lasten dragen
 - ▶ Ongemakkelijke houdingen

Conclusie:

- ▶ Is er een beroepsrisico gelinkt aan het beroep van huishoudhulp?
- ▶ Is werken als huishoudhulp een risico voor je gezondheid?
- ▶ Maakt poetsen je ziek?

Volgens werkgevers

- ▶ “historische mentale en fysieke last van een werknemer bij aanwerving.”
- ▶ “de kwetsbaarheden, alsook de fysieke en psychische bagage van de mensen die aan de slag zijn in de sector,”
- ▶ “Wij worden gestraft omdat we kwetsbare mensen te werk stellen.”
- ▶ “De dienstenchequesector stelt vaak mensen met een lage socio-economische achtergrond en kwetsbare positie te werk. Die mensen hebben al een groter risico op gezondheidsproblemen en op uitval. We moeten zorgen dat we bedrijven niet gaan sanctioneren omdat ze zulke mensen aan een baan helpen.”

DUS: niet de job maakt ziek. Het verhoogd ziekterisico is al aanwezig bij aanwerving.

- ▶ Preventiemaatregelen zijn dus niet nodig.
- ▶ Inspectie Welzijn op het Werk: controles 2022 en 2023 stellen vast dat 9 op de 10 DC-ondernemingen Welzijnswet niet respecteert.

Volgens Fedris

Op 4 december 2024 diende u een aanvraag in om schadeloosstelling voor een aandoening (rotatorcuff tendinopathie rechts) in het kader van de wetgeving die de beroepsziekten regelt. Fedris, het Federaal agentschap voor beroepsrisico's, heeft die aanvraag onderzocht. (*)

Op basis van dit onderzoek beslist Fedris dat de aanvraag verworpen wordt. Ze is niet gegrond om volgende redenen:

U werd niet blootgesteld aan het risico van de beroepsziekte gedurende de gehele periode of een gedeelte van de periode dat u behoorde tot één van de categorieën van personen bedoeld in artikel 2 van de gecoördineerde wetten.
(Artikel 32 van de gecoördineerde wetten)

Volgens art. 32 van de beroepsziektewetgeving :

Er is een beroepsrisico indien de blootstelling aan de schadelijke invloed, in het geval van de aanvrager, voldoet aan de volgende voorwaarden

- inherent aan de beroepsuitoefening
- beduidend groter dan de blootstelling van de bevolking in het algemeen
- volgens algemeen aanvaarde medische inzichten, in groepen van blootgestelde personen de overwegende oorzaak van de ziekte vormen.

Bij het uitvoeren van activiteiten als poetsvrouw, is het werken met armen op en boven schouderhoogte te beperkt in tijd (minder dan 2 u/d) om aanvaard te worden als blootgesteld aan het risico van een schoudertendinopathie volgens de blootstellingscriteria toegepast door Fedris.

Sinds 2022: accent op gezondheid

- ▶ Getuigenissen, verhalen van huishoudhulpen
- ▶ Sociale media
- ▶ Studiedagen, delegeeraden
- ▶ “community building” met delegees en leden
- ▶ Sociaal overleg en onderhandelingen (sector, ondernemingen)
- ▶ Bijzondere aandacht voor werkmateriaal en schoonmaakproducten
- ▶ Samenwerking, netwerking (wetenschappers, FOD, ...)
- ▶ Politieke actie

Campagne ACV – ABVV: “Mijn gezondheid is onbetaalbaar” (2023)

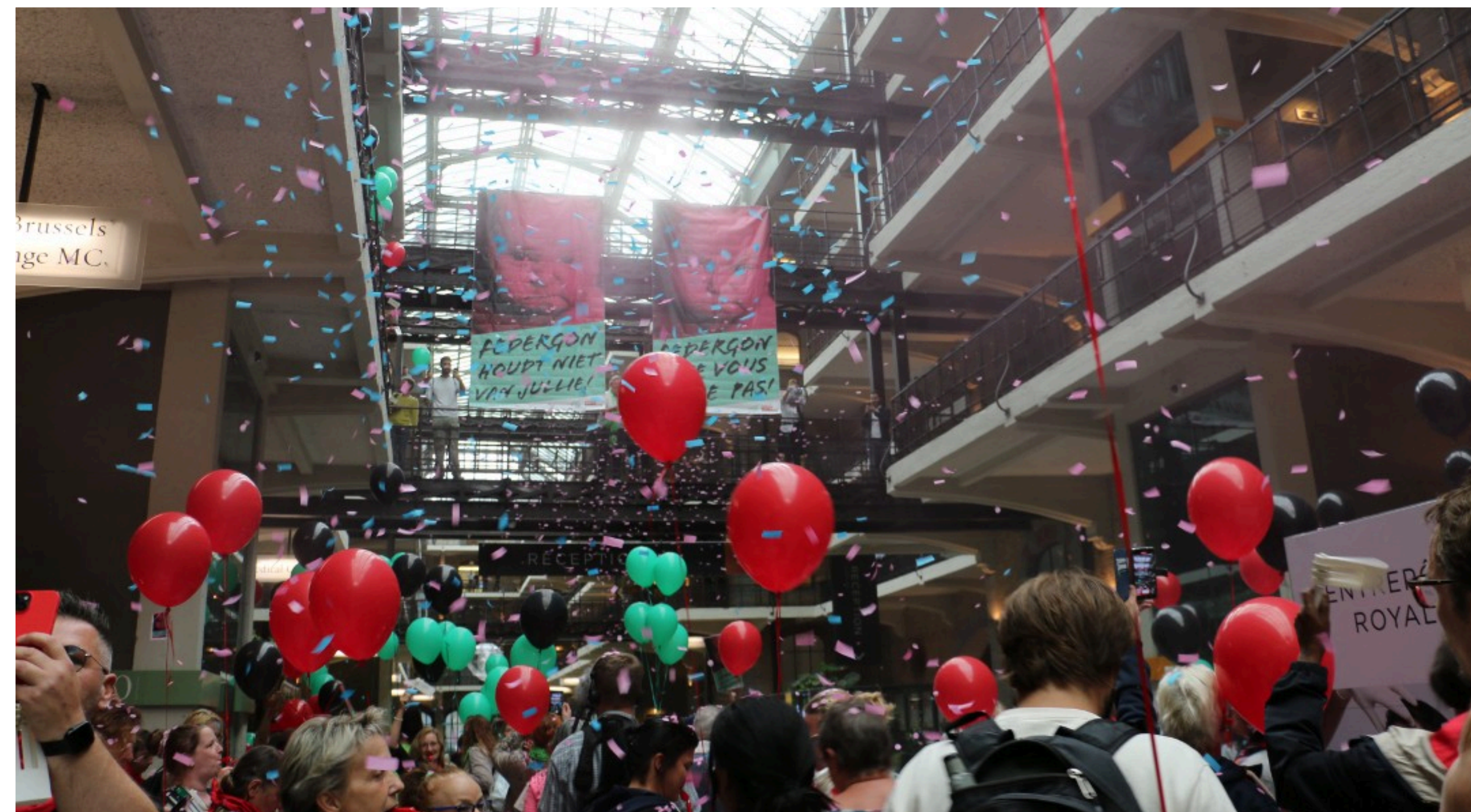
- ▶ Doelstellingen:
 - ▶ Aantonen dat er wel degelijk beroepsrisico's zijn
 - ▶ Risico-analyses en preventiemaatregelen afdwingen
- ▶ Gericht naar de Regionale Ministers van Werk

En

Brussels
ge MC.

FEDERGOON
HOUDT NIET
VAN JULIE!

FEDERGOON
E VOUS
E PAS!

ENTRÉE
ROYAL

Campagne ACV – ABVV: “Mijn gezondheid is onbetaalbaar”

- ▶ Politieke resultaten
- ▶ Wallonië : vanaf 01/01/24
 - ▶ Verplichte risicoanalyses
 - ▶ Verplicht gezondheidstoezicht
 - ▶ Zoniet, verlies van erkenning
 - ▶ MAAR: geschorst door Raad van State (04/10/2024)
- ▶ Brussel: vanaf 01/01/2025
 - ▶ Verplicht huisbezoek nieuwe klanten
 - ▶ Verplichte risicoanalyses
 - ▶ Verplicht jaarlijks gezondheidstoezicht
 - ▶ MAAR: betwist bij Raad van State
- ▶ Vlaanderen
 - ▶ Belofte (01/06/23) van verplicht huisbezoek ingetrokken

Campagne voor een betere erkenning van beroepsziekten (2024)

- ▶ Samenwerking Geneeskunde voor het Volk, ABVV en ACV.
- ▶ Waarom?
 - ▶ Groot aandeel huishoudhulpen en schoonmaakpersoneel met medische problemen
 - ▶ Quasi systematische weigering door Fedris
 - ▶ Erkennen dat beroepsrisico aanwezig is → preventie- en welzijnsbeleid afdwingen
 - ▶ Respect voor huishoudhulpen en schoonmaakpersoneel

geneeskunde
voor het volk
médecine
pour le peuple

Tien minst aantrekkelijke beroepen

% dat het beroep zou aanbevelen aan kinderen of vrienden

Visser	17%
(Fiets)koerier	17%
Taxichauffeur	18%
Portier	18%
Industrieel schoonmaker	19%
Huishoudhulp	19%
Inpakker	19%

Top 3 knelpuntberoepen

1. [Technicus industriële installaties](#)
2. [Verpleegkundige](#)
3. [Schoonmaker bij mensen thuis](#)

Top 10 jobs met de laagste gemiddelde bruto maandlonen

Kelners en barmannen	€2.475
Kappers en schoonheidsspecialisten	€2.476
Huishoudhulp en schoonmakers	€2.539

Respect?

Campagne beroepsziekten (2024)

geneeskunde
voor het volk
médecine
pour le peuple

- ▶ Initiatief: Geneeskunde voor het Volk (2023)
- ▶ We concentreren ons op 4 ziekten: carpaal tunnel syndroom, peesontsteking van de pols, elleboog en schouder
- ▶ Nationale Delegeeraad Dienstencheques 13/05/2024
- ▶ Delgeeraad Brussel juni 2024
- ▶ Contacten militanten en leden
- ▶ Digitale nieuwsbrief leden 17/06/2024
- ▶ Afsluiting oproep 02/07/2024 (500 meldingen ontvangen)
- ▶ Alle meldingen werden overgemaakt aan Geneeskunde voor het Volk

VOOR ONS IS JOUW GEZONDHEID VAN ONSCHATBARE WAARDE

Voor ons is jouw gezondheid van
onschatbare waarde

IT IS FEDRIS ?

RIS is het federaal agentschap voor beroepsrisico's. Het is een federale
elling die een ziekte al dan niet erkent als beroepsziekte (veroorzaakt door het
k). Als de ziekte erkend wordt als beroepsziekte krijgen de werknemers een
indelijke vergoeding en een terugbetaling van kosten voor gezondheidszorg
e, medicatie, enz.).

WAAROM IN DE DIENSTENCHEQUES EN DE SCHOONMAAK ?

In de dienstencheques en de schoonmaak zijn er heel veel werknemers en
werknemers die last hebben van zogenoemde "musculoskeletale aandoeningen"
(tendinitis aan de pols, carpaal tunnelsyndroom, tenniselleboog, peesontsteking in de
schouder, enz.). 2/3 van de aanvragen worden echter door FEDRIS geweigerd. Het
vaakst voorkomende argument is dat er geen bewijs is van de beroepsmatige
blootstelling, dus geen bewijs dat de peesontsteking veroorzaakt wordt door het werk
(repetitieve handelingen, dragen van zware lasten, enz.).

IT IS HET DOEL VAN DE CAMPAGNE ?

willen heel veel aanvragen tot erkenning als beroepsziekte indienen bij Fedris en met
e collectieve actie aantonen dat de sectoren schoonmaak en dienstencheques ziekte
orzaken. Het is dus de bedoeling om zoveel mogelijk dossiers op te stellen om druk uit
efenen en ervoor te zorgen dat de twee sectoren op de lijst van beroepsziekten komen
lat er een automatische erkenning komt, zonder dat de werknemers en werknemers
eroepsmatige blootstelling moeten bewijzen.

richten ons vooral op de peesontstekingen van de bovenste ledematen (schouder,
oog, pols). Dit project biedt natuurlijk geen garantie voor de erkenning van de ziekte,
ir wij denken dat een collectieve actie er kan voor zorgen dat er een betere erkenning
it van beroepsziekten

• Je werkt als :

Dienstencheques

- ☐ Huishoudhulp
- ☐ Strijk(st)er
- ☐ Bediende

Schoonmaak

- ☐ Schoonmaakmedewerk(st)er
- ☐ Ruitenwasser
- ☐ IT ☐ Handyman

• Lichaamsdeel getroffen door de ziekte :

- ☐ Schouder
- ☐ Elleboog
- ☐ Pols

• Heb je al een aanvraag tot erkenning van beroepsziekte ingediend voor dit lichaamsdeel?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

• Ben je momenteel arbeidsongeschikt? (100% op mutualiteit)

- ☐ Ja
- ☐ Nee

• Als je arbeidsongeschikt bent, sinds wanneer is dat?

• Heb je het werk deeltijds hervat om medische redenen?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

• Indien ja, sinds wanneer?

Door dit formulier in te vullen, geef je de dokters van Geneeskunde
voor het Volk de toelating om contact met jou op te nemen.

geneeskunde
voor het volk

Voor ons is jouw gezondheid van onschatbare waarde

Mijn ACV

Beste Ben

Jaar na jaar stijgt het aantal huishoudhulpers die wegens ziekte niet kunnen
werken. **Gemiddeld is één op de vijf huishoudhulpers ziek.** Hoe langer je in de
sector werkt, hoe groter de kans dat je gezondheidsproblemen hebt. Het is met
andere woorden de **Job die ziek maakt**. Toch worden de meeste aanvragen voor
erkenning als beroepsziekte geweigerd. Dat moet anders!

Campagne beroepsziekten (2024)

Campagne beroepsziekten (2024)

geneeskunde
voor het volk
médecine
pour le peuple

Verwerking door Geneeskunde voor het Volk

- ▶ 500 formulieren ontvangen
- ▶ 200 afspraken effectief doorgegaan
- ▶ 150 volledige dossiers
- ▶ 112 geselecteerd voor de actie 04/12/2024

Actie Fedris (04/12/24)

Campagne beroepsziekten (2024)

geneeskunde
voor het volk
médecine
pour le peuple

- ▶ Het doel van deze campagne is dubbel:
 - ▶ een verandering van de houding van FEDRIS en een betere erkenning van beroepsziekten;
 - ▶ een aanpassing van de reglementering om bepaalde aandoeningen van huishoudhulp en schoonmaakpersoneel op te nemen in de “gesloten lijst” van Fedris (wat leidt tot een quasi automatische erkenning).
- ▶ Vervolg
 - ▶ Betwisting negatieve beslissing via arbeidsrechtbank
 - ▶ Dialoog met Fedris
 - ▶ Beheerscomité
 - ▶ Wetenschappelijke Raad